

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 229/05-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Ľudmily Gajdošikovej a Jána Lubyho o sťažnosti Ing. O. D., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. V. Z., so sídlom M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/01 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. O. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/01 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/01 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. O. D. **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie 45 000 Sk (slovom štyridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ing. O. D. priznáva úhradu trov konania 6 253 Sk (slovom šesťtisícdivestopäťdesiattri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. V. Z., M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2005 doručená sťažnosť Ing. O. D., trvale bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. Z., so sídlom M., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/01.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ doručil 9. februára 2001 okresnému súdu návrh na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva prikázaním veci. Vec je evidovaná na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 18/01. Podľa sťažovateľa bol okresný súd vo veci úplne nečinný až do 6. decembra 2004, t. j. takmer 46 mesiacov.

Vzhľadom na nečinnosť súdu podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 a nasl. zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, ktorú adresoval predsedovi okresného súdu. Na sťažnosť dosiaľ nedostal odpoveď.

Podľa názoru sťažovateľa dochádza nečinnosťou okresného súdu k porušovaniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti prijal nasledovný nález:

„1. Základné právo Ing. O. D., trvale bytom B., upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava 3 v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/01 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava 3 prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. Ing. O. D. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 45 000,00 Sk (slovom štyridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava 3 povinný vyplatiť Ing. O. D., bytom B. do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. JUDr. V. Z.– advokátovi, so sídlom M., priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške Sk 6.309,50, ktoré je Okresný súd Bratislava 3 povinný zaplatiť JUDr. V. Z. do 2-och mesiacov od tohto nálezu na účet č. ... vedený vo VÚB a. s. pobočka M..“.

Ústavný súd prijal sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní 19. októbra 2005 uznesením č. k. II. ÚS 229/05-8 na ďalšie konanie. V nadväznosti na to vyzval sťažovateľa a okresný súd, aby oznámili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a okresný súd aj na vyjadrenie k sťažnosti. Okresný súd zaslal ústavnému súdu spis sp. zn. 10 C 18/01 až po jeho opakovanej výzve 22. marca 2006 a zároveň mu oznámil, že netrvá na ústnom prejednaní veci. Právo vyjadriť sa k podanej sťažnosti okresný súd nevyužil. Sťažovateľ taktiež oznámil, že netrvá na konaní ústneho pojednávania.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 18/01 ústavný súd zistil, že sťažovateľ 9. februára 2001 podal na okresnom súde návrh na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k nehnuteľnosti (pozemku) prikázaním veci do vlastníctva sťažovateľovi. V návrhu označil odporcu 1 a odporcu 2 menom a adresou trvalého bydliska, ktorú zistil z listu vlastníctva, na ktorom je zapísaný predmetný pozemok. Zároveň v návrhu na začatie konania sťažovateľ uviedol, že odporcom zaslal listom návrh dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, ktorý sa mu vrátil s poznámkou pošty, že na uvedenej adrese je adresát neznámy. Z toho dôvodu sťažovateľ požiadal o oznámenie aktuálneho pobytu odporcov Register obyvateľov Slovenskej republiky, ktorý mu oznámil, že podľa ním zadaných údajov sa odporca 1 nedá jednoznačne určiť a odporca 2 sa v evidencii nenachádza. Konajúca sudkyňa 8. decembra 2004 dala pokyn vyzvať sťažovateľa na zaplatenie súdneho

poplatku (výzva okresného súdu bola odoslaná 14. decembra 2004 a sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 22. decembra 2004). Dňa 15. júna 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil adresy súčasného bydliska odporcu 1 a odporcu 2, resp. v prípade, že mu nie sú známe, aby oznámil ich osobné identifikačné údaje. Dňa 22. marca 2006 okresný súd vyžiadal doklady od Správy katastra B..

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 61/98), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednáwanej veci.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že súd bol celkovo nečinný a vo veci neuskutočnil žiadne úkony (II. ÚS 4/03).

Preskúmaním doterajšieho konania pred okresným súdom ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je návrh na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k pozemku prikázaním veci. Podľa názoru ústavného súdu vec nie je právne zložitá. Čo sa týka faktickej zložitosti, vzhľadom na to, že okresný súd doteraz nepristúpil k prejednaniu merita veci, nemohla byť táto okolnosť, ani keby sa neskôr ukázala prípadná skutková náročnosť, dôvodom namietanej dĺžky konania.

2. Posúdením správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd zistil, že sťažovateľ čiastočne prispel k celkovej dĺžke konania tým, že nezaplatil súdny poplatok, ktorý bol splatný už podaním návrhu na začatie konania [§ 5 ods. 1 písm. a) a § 8 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)], a čakal na výzvu súdu, po ktorej súdny poplatok zaplatil 22. decembra 2004.

3. Pri hodnotení postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd dospel k záveru, že nezaplatenie súdneho poplatku sťažovateľom nemôže byť odôvodnením absolútnej nečinnosti okresného súdu po dobu troch rokov a desiatich mesiacov, až po uplynutí ktorých sa okresný súd začal vecou zaoberať a vyzval sťažovateľa v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch na zaplatenie súdneho poplatku. V nasledujúcom období po zaplatení súdneho poplatku sťažovateľom 22. decembra 2004 okresný súd vykonal ďalší úkon až 15. júna 2005, keď vyzval sťažovateľa na oznámenie pobytu odporcov, resp. oznámenie ich osobných identifikačných údajov, pričom z návrhu na začatie konania a pripojených príloh vyplýva, že iné údaje k identifikácii odporcov, ako tie, ktoré sťažovateľ uviedol už v tomto návrhu, mu nie sú známe. Až 22. marca 2006 okresný súd vyžiadal doklady od Správy katastra B., z ktorých bude možné zistiť aj informácie potrebné na zistenie adresy pobytu odporcov. Od zaplatenia súdneho poplatku teda okresný súd urobil prvý úkon efektívne smerujúci k príprave pojednávania až po uplynutí pätnástich mesiacov.

Podľa názoru ústavného súdu táto nečinnosť spôsobila zbytočné prietahy v konaní a porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/01 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie 45 000 Sk s odôvodnením, že nevyporiadanie podielového spoluvlastníctva spôsobuje, že nemôže dostať stavebné povolenie a využiť pozemok na účely podnikania a že v dôsledku predlžovania konania narastajú každoročne náklady sťažovateľa v súvislosti s rastom cien, čo platí aj o cene za pozemok, ktorú bude musieť sťažovateľ vyplatiť podielovým spoluvlastníkom po zrušení spoluvlastníctva.

Vzhľadom na okolnosti prípadu, doterajšiu dĺžku konania, v ktorom došlo k zbytočným prietahom v konaní, ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ svojim správaním prispel k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd rozhodol priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 45 000 Sk, t. j. v sume požadovanej sťažovateľom.

Pri určení výšky finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom zohľadnil zaplatenie súdneho poplatku sťažovateľom až po výzve okresného súdu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. V. Z. v konaní pred ústavným súdom, v sume 6 253 Sk (slovom šesťtisícdivestopäťdesiattri slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítanej zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2004 vo výške 15 008 Sk, t. j. 2-krát 2 501 Sk a 2-krát 150 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony urobené v roku 2005, a zvýšenej o 19 % daň z pridanej hodnoty, t. j. 1 007 Sk).

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2006